

Udstykning og ikke til den Drift, de nu vare under, bleve nedlagte, og at der i Stedet derfor rejste sig hensigtsmæssige Brug.

Der hersker nu fuldstændig Enstemmighed Landet over om, at Opgaven er god, der hersker ogsaa herinde fuldstændig Enstemmighed mellem Partierne om, at Opgaven er god, og Spørgsmaalet til dette Ting og Rigsdagen er da blot, om man nu vil gøre et beskedent, men som man tror meget praktisk Forsøg paa endelig en Gang at gøre en Smule Alvor af det, vi nu have talt om i høje Toner i over 60 Aar i dette Land, uden at det dog nogen Sirde har ført til noget som helst. Det er det, jeg har villet invitere Rigsdagen til ved det lille Forslag, jeg har fremsat.

Vi have nok haft noget af, hvad jeg vilde kalde privat Gaardslagteri her i Landet, det har ikke været overdrevent meget, men hist og her har en Mand, der har spekuleret i at tjene Penge, købt en større Gaard og stykket den ud. Nogen Fortjeneste har vedkommende i Regelen indlagt sig af Samfundet derved, men paa den anden Side kan man ikke se med saa overdreven megen Sympati paa dette private Gaardslagteri. For det første er Hensigten at tjene de flest mulige Penge, og følgelig er det i vedkommendes Interesse at drive Jordprisen for Parcellisterne op saa højt, som det paa nogen Maade er muligt. Dernæst ved man, at Udstykningen sker, uden at der tages noget som helst Hensyn til den Egns Tarv, hvor vedkommende Gaard ligger. Man oplever, at der paa en stor Mark stykkes Huslodder ud af nøjagtig samme Størrelse, saa at der dannes store Kolonier af ensartede smaa Jordbrug uden Isprængning af større Jordbrug og uden i det hele nogen Variation. Det er en Maade at udstykke paa, som jeg ikke paa nogen Maade tror er heldig. Jeg tror, at den heldigste Maade er den, at Jordbrug, lidt større og lidt mindre, komme til at støtte sig til hverandre, komme til at ligge i Nærheden af hverandre. De store, ensartede Kolonier, hvor man har bygget efter et Skema, ere ikke noget, jeg tror er anbefalelsesværdigt. Men alt for ofte har det private Gaardslagteri ført til, at det netop er dette, man har faaet.

Det er for at undgaa disse Mangler, jeg har stillet Forslag om, at man fra Statens Side skulde yde en lille Støtte til saadanne Foreninger, som tage sig denne Opgave paa, og navnlig til saadanne Foreninger, som dannedes af den Egns Mænd,

hvor en større Gaard laa parat til at sælges og var af den Beskaffenhed, at den egnede sig til Udstykning. Der er intet naturligere og rimeligere, end at Egnens Mænd, som forstaa Egnens Tarv og vide, hvad det er for Ejendomme, som det er naturligt at lægge der, staa for Udstykning af en saadan Ejendom. Det har Betydning for vedkommende Kommune, det har Betydning for vedkommende Egn, at det bliver gjort saaledes, at det passer ind i Forholdene der. Det er ogsaa navnlig saadanne Foreninger, jeg har tænkt mig at støtte med det Forslag, jeg har fremsat.

Det er blevet sagt af de ærede Talere, som have været kritiske mod dette Forslag — det er heldigvis ikke mange, det er navnlig 2 ærede Medlemmer: det ærede Medlem for Aarhus Amts 3die Valgkreds (Harald Jensen) og det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds (Poul Christensen), alle de andre Talere have udtalt varm Sympati for Tanken, og jeg er dem Tak skyldig derfor —, og særlig er det blevet sagt af det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds, at dette Forslag var ikke anderledes, end at det ogsaa kunde begunstige og fremme den private Spekulation. Jeg vil sige dertil, hvad der allerede er blevet sagt af en af de ærede Talere, der have forsvaret Lovforslaget, at der i Lovforslaget er gjort alt for at forhindre det. Naar det saaledes bestemmes, at de Penge, som skydes ind i et saadant Foretagende, højst maa have et Udbytte af 5 pCt., kan man ikke paastaa, at det er noget, der frister til privat Spekulation, naar Hensyn tages til, at der dog løbes en vis Risiko. Ingen kan ved Hjælp af disse Foreninger søge at berige sig selv. Men, siger saa det ærede Medlem for Sorø Amts 2den Valgkreds, det kan lade sig gøre ad Omveje. En Mand, som sidder med en stor Gaard, og som er interesseret i at faa solgt den til en stor Pris, kan faa dannet en saadan Forening og selv skyde en væsentlig Del af Kapitalen ind og kan ved Aftale mellem de andre i Forvejen sikre sig at faa en stor Pris for Gaarden. Men derfor er det netop, at der fra Finansministeriets Side skal føres Tilsyn med disse Foreninger, at der skal leveres Medlemslister ind, at deres Vedtægter skulle godkendes, at deres Regnskaber skulle aflægges. Naar en Gaard skal købes, skal Ministeriet have at vide, hvad det er for en Gaard, hvem der ejer den, og paa hvilke Betingelser den kan købes. Det maatte være et meget daarligt Tilsyn, en meget daarlig Ad-